

שיעור 3 - תורת קונפוציוס

קונפוציוס (孔子 Kǒng Zǐ) - אנושיות וטקס

❖ תקופת האביב והסתיו (481–770 לפנה"ס): קריסת הסדר החברתי, אובדן אמון בין שליט לעם.

❖ כיצד ניתן להשיב הרמוניה לעולם חסר סדר?

❖ השינוי מתחיל באדם עצמו – בלב, ביחסים ובמעשה.

❖ הסדר הקוסמי נבנה דרך פעולה מוסרית יומיומית, לא דרך חוק חיצוני.

仁 (rén) – אנושיות, חמלה ואהבת הזולת.

禮 (lǐ) – טקסים, נימוסים, דרך והתנהגות הולמת המשקפת סדר קוסמי.

קונפוציוס (孔子 Kǒng Zǐ) - אנושיות וטקס

האנושיות (仁, rén) – הלב של הדרך

❖ חמלה, אהבת אדם, אנושיות – תכונה אנושית מולדת הנלמדת ומתפתחת.

❖ אינה מצווה חיצונית אלא רגישות מעשית לאחר.

❖ מתעצבת במעגלי יחסים מתרחבים: משפחה, קהילה, שליט ועם. 孝 (xiào) כיסוד ליציבות המשפחה והמדינה.

❖ מוסר נרכש מתוך התנסות ויחס, לא מהפשטה או עקרון עליון.

Analects 1:2 ; 4:15-; 6:30

קונפוציוס (孔子 Kǒng Zǐ) - אנושיות וטקס

המנהג / הריטואל (禮, lǐ) – הצורה של הדרך

❖ במקור טקס דתי, אצל קונפוציוס – תרגול מוסרי המעצב את האישיות.

❖ הריטואל מעצב את הרגש ומעניק לו מידה וצורה.

❖ הוא אינו ציות חיצוני אלא דרך לטפח מודעות, תשומת לב והרמוניה.

❖ כל פעולה – דיבור, אכילה, הקשבה – יכולה להיות ריטואל של איזון.

Analects 3:12; 3:26 ; 10:7-14; 11:12

קונפוציוס (孔子 Kǒng Zǐ) - אנושיות וטקס

החיים כריטואל:

- ❖ חיי היומיום הם מרחב תרגול מוסרי מתמשך.
- ❖ נימוס, הקשבה, תגובה מדויקת – ביטויים של ריטואל במעשה.
- ❖ פעולה קטנה יוצרת שינוי מתמשך בלב וביחסים.
- ❖ הריטואל מעניק למציאות צורה ומחנך את הרגש להיות מדויק ומעודן.
- ❖ הריטואל הוא ביטוי של הסדר הטבעי.

Analects 2:4; 6:18; 8:2

קונפוציוס (孔子 Kǒng Zǐ) - אנושיות וטקס

היחס בין אנושיות לטקס – הלב והצורה

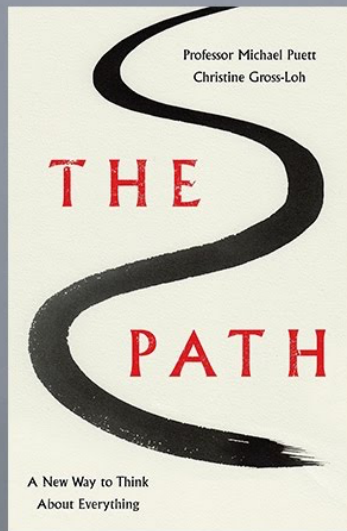
❖ אנושיות (רן) – הלב, הרגש, האנושיות הפנימית.

❖ הטקס (לי) – הצורה, הדרך לבטא את האנושיות בעולם.

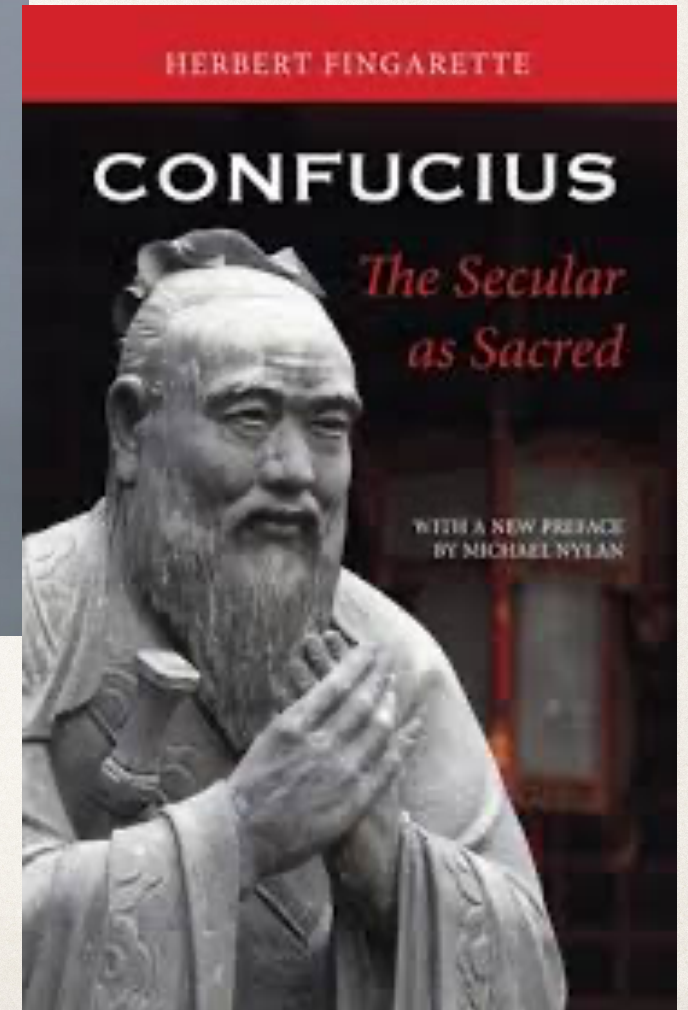
❖ ללא אנושיות – המנהג ריק; ללא הטקס – האנושיות חסרת צורה.

❖ הצדק (yì) 義 – נולד מן האיזון ביניהם – מחויבות מוסרית לפעולה נכונה בהתאם למנהג ובתואם עם הלב.

❖ המפגש הזה יוצר את איש המעלה או הג'נטלמן (junzi, 君子).

How to
change your life

קונפוציוס (孔子 Kǒng Zǐ) - אנושיות וטקס

- ❖ הריטואל (禮, lǐ) איננו חיקוי של סדר קיים, אלא דרך לעצב את המציאות עצמה.
- ❖ במערב: טקס כציות לכלל חיצוני: "איך להתפלל, מתי לכרוע".
- ❖ אצל קונפוציוס: הטקס הוא אימון מוסרי הוא מעצב אותנו כבני אדם.
- ❖ המציאות איננה קבועה; היא מתעצבת על ידי תגובותינו.
- ❖ הריטואל הוא מרחב של תרגול – המקום שבו אנו לומדים להגיב נכון, וכך משנים את העולם.

קונפוציוס (孔子 Kǒng Zǐ) - אנושיות וטקס

- ❖ כוחו של הריטואל ביכולתו ליצור עולם מדומיין של "כאילו" –
- ❖ עולם שבו אנו מתאמנים להיות מי שאיננו עדיין.
- ❖ "כאשר אנחנו מתנהגים כאילו אנחנו כבר טובים יותר אנחנו מתחילים להיות כאלה."
- ❖ הריטואל איננו מאגיה או אמונה ברוחות הוא תרגול אנושי של שינוי עצמי.
- ❖ דרך הפעולה ה"כאילו" אנו מרחיבים את טווח הרגש, המודעות והרגישות.
- ❖ פעולה יומיומית – תודה, הקשבה, תיקון קטן משנה את דפוסי הלב.

קונפוציוס (孔子 Kǒng Zǐ) - אנושיות וטקס

❖ הריטואל הוא מעבדה לאתיקה: תרגול מתמשך של תגובה, יחס ורגש.

❖ הגוף והרגש הם חלק מהאימון לא הפרדה בין פנימי לחיצוני.

❖ המוסר נוצר מתוך רגישות הקשרית לא מכללים אוניברסליים.

❖ שינוי קטן בהרגלים יוצר שינוי באדם ובעולם.

❖ החיים עצמם הם תרגול מוסרי מתמיד:

כל מחווה יומיומית היא הדרך (道, dào).

